

Täysistunto

Torstai 5.11.2020 klo 16.02—18.34

3.5. Suullinen kysymys vahvasta sähköisestä tunnistaumisesta (Eeva-Johanna Eloranta sd)

Suullinen kysymys SKT 145/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eloranta.

Keskustelu

16.46 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Terapiakeskuksen tietomurto on järkyttänyt meitä kaikkia. Nyt on välttämätöntä, että yhteiskunnan toimin minimoidaan uhreille koituvat haitat. Tietovuodon uhrin joutuvat elämään jatkuvassa pelossa, käyttäkö joku heidän nimeään ja henkilötunnustaan luotollisten verkko-ostosten tekoon tai pikavippien ottamiseen. Toisen ihmisen nimissä voi pelkästään näillä tiedoilla tehdä myös aiheettoman osoitteenmuutoksen tai ilmoittaa toisen ihmisen vaikkapa yrityksen vastuuhenkilöksi tämän tietämättä. Tuhansien, jopa kymmenientuhansien kansalaisten henkilötunnusten paljastuminen verkossa pakottaa pohtimaan pelkän henkilötunnuksen käytön kieltämistä tunnisteena ilman vahvaa tunnistamista. Kysynkin hallitukselta: tuletteko tekemään tarvittavat muutokset, jotta luottokaupassa tai sähköisessä viranomaisasioinnissa vaadittaisiin aina vahvaa tunnistamista pelkän nimen ja henkilötunnuksen sijaan?

16.47 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ministeri Paateron puolesta, jolle asia varsinaisesti kuuluu. On juuri niin, että tämä tuhoisa työ ei ainoastaan koske haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä, jotka ovat hakeneet apua ongelmiinsa — ja nyt ne ongelmat ovat moninkertaistuneet — vaan samalla mahdollisesti myöskin uudet avuntarvitsijat ovat estyneet hakeutumasta avun piiriin ja tämä painajainen jatkuu. Siksi valtiovarainministeriössä selvitetään parhaita tilannetta, että voitaisiinko uuden henkilötunnuksen myöntäminen toteuttaa nykyistä helpommin. Siihen on ollut hyvin korkea kynnys tähän saakka. Tämä olisi ehkä ensiapua niille kymmenilletuhansille ihmisille, jotka nyt tätä apua kipeästi tarvitsevat. Mutta myöskin on selvää, että juuri tekeillä olevat vahvan tunnistautumisen menetelmät ovat niitä, joiden on tarkoituskin tulla käyttöön yhä useammassa palvelussa, [Puhemies koputtaa] niin että jokainen suomalainen voi varmistua siitä, että julkisen vallan tuottama henkilötunnistautuminen on turvallinen.

16.49 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyberrikoksisen näytön saaminen näistä teoista on usein hyvin haasteellista. Yleisesti verkon kautta tapahtuvien tietomurtojen ongelmana on se, kuinka osoitetaan, kuka tekoon on syyllistynyt,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2020 vp

ja kuinka hänet saadaan oikeudelliseen vastuuseen. Asiansa osaava rikollinen, jopa keskitason harrastaja, pystyy peittämään jälkensä verkossa siten, että sen jäljittäminen on erittäin työlästä ja usein jopa mahdotonta. Kysymykseni kuuluu, arvoisa hallitus: onko meidän kyberrikollisuuslainsäädäntömme tai siihen liittyvät lakipykälät sellaisella tasolla, että meillä on riittävät mahdollisuudet selvittää näitä rikoksia, vai olisiko aika tehostaa kyberrikollisuuslainsäädäntöä ja kyberturvallisuuslainsäädäntöä siten, että arvioidaan uudestaan koko kokonaisuus, jotta jatkossa tällaisetkin konnat saadaan paremmin vastuuseen?

16.50 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset erittäin tärkeästä kysymyksestä. Tässä aiemmin edustaja Orpo hyvin sanoi, että kysymys on yhteinen, ja uskon, että hallituksessa jaetaan se näkemys, että hyviä vinkkejä otetaan vastaan. Yksittäiset ihmiset ovat lähestyneet hallituksen ministereitä kertoessaan, kuinka vaikeaa on vaikkapa omien tietojen suojaaminen paremmin. Nämä kaikki vinkit otetaan jatkotyössä, muun muassa STM:n ja LVM:n valmistelussa, huomioon. Mielellämme kuulemme myös opposition ajatuksia. Jos ja kun varmasti löytyy kyberrikollisuuden piiristä lainsäädännöstä sellaisia kohtia, joita voimme korjata, niin uskoisin, että halua löytyy myös niitä lähteä korjaamaan. Faktahan on se, että rikollisuus etsii ja löytää jatkuvasti uusia muotoja erityisesti ajassa, jossa olemme siirtyneet vahvasti koko yhteiskuntana verkoon monessa: tekemään töitä ja viettämään aikaa välillä enemmän kuin perheenjäsenten kanssa. Silloin tietysti tarvitaan lainsäädännön tarkastelua, jatkuvia resurssien kehittämisiä eri viranomaistahoilla ja, taas kerran, sitä vahvaa viranomaisyhteistyötä [Puhemies ko-puttaa] ja tiedonvaihtoa viranomaisten kesken.

16.51 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomessa on kaikista OECD-maista eniten mielenongelmia — siis kaikista eniten. Ahdistuneisuus koskettaa jopa sataatuhatta lasta ja nuorta. Masennus vei yhdeksän ihmistä eläkkeelle joka päivä vuonna 2017. Mitä konkreettisia ennaltaehkäiseviä toimia hallitus aikoo tehdä, että suomalaiset lapset ja nuoret voisivat paremmin? Tähän tarvitaan myös priorisointia. Kouluihin tarvittaisiin tällä hetkellä psykologeja 50 miljoonalla, teiltä on tulossa siihen 10. Miksi ette pysty priorisoimaan suomalaisten lasten ja nuorten hyväksi?

16.52 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee kyllä monia toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja myöskin mielenterveyden vahvistamiseksi. Yksi tällainen konkreettinen toimenpide on oppilas- ja opiskelija-huollon palveluiden vahvistaminen eli koulupsykologien ja koulukuraattoreiden määrän lisääminen, johon tällä vaalikaudella tullaan käyttämään 29 miljoonaa. Edustaja tässä viittasi ensi vuoden talousarviossa olevaan määrärahaan, mutta tämä tulee nousemaan vuodesta toiseen niin, että tämän vaalikauden lopussa ollaan siinä 29 miljoonassa.

Ehkä vielä oleellisempaa on se, että lainsäädäntömuutoksella myöskin tullaan säättämään mitoituksista näihin palveluihin, mikä tarkoittaa sitä, että meillä on vahvempaa sääntelyä sen osalta, paljonko näitä ammattilaisia pitää olla eri puolilla Suomea kouluissa työskentelemässä, jotta myöskin pystytään nykyistä paremmin ja nykyistä alueellisesti tasa-arvoisemmin turvaamaan se, että lapset ja nuoret myöskin saavat apua, kun sitä hakevat siellä omassa oppilaitoksessa tai koulussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan tähän teemaan vielä edustaja Sarkomaa, ja sen jälkeen vaihdetaan aihetta.

16.53 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuuden kuuluu se, että ihmiset voivat luottaa siihen, että tiedot pysyvät luottamuksellisina, kun terveystalvaeluita käytetään, ja nyt tämä luottamus on kokenut kovan kolauksen. Tuo tietomurto Vastaamoon oli todellakin vastenmielinen rikos, ja se saattaa nostaa kynnystä hakeutua terapiapalveluihin. Tämä saattaa vahingoittaa meidän mielenterveystalvaeluita pitkälle tulevaisuuteen. Onkin hyvä yhdessä miettiä, mitä me voisimme tehdä, että rakentaisimme tuota luottamusta.

Turvattomuutta lisää myöskin se, että perusterveydenhuollossa meillä ei ole yhdenvertaisesti saatavilla palveluita, ja siksi mielenterveysjärjestöt tekivät Terapiatakuu-kansalaisaloitteen, jonka käsittely on pettymykseksemme ollut eduskunnassa pysäytettynä. Vuosi on nyt kulunut, ja eduskunnan olisi nyt vihdoin yhdessä käsiteltävä tuo aloite. Kysyn nyt hallitukselta: kun kaikki eduskuntapuolueet, viimeksi tuolla vihreät, totesivat, että he kannattavat, niin kuin me kaikki kannatamme, tuota terapiatakuualoitetta, onko hallitus valmis siihen, että toisitte lakiesityksen ja määrärahat tähän terapiatakuualoitteeseen, että voisimme vihdoin tehdä terapiatakuusta totta? [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] Tämä lisäisi turvallisuutta. — Kiitos puhemies!

16.54 Perhe- ja perustalvaeluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä eduskunnassa on vahva tahto siihen, että hoitoonpääsyä parannetaan. Siitä on käyty pitkä keskustelu täällä kuluneen vuoden aikana, että pitääkö lähteä vain siitä, että parannetaan psykiatriisiin palveluihin pääsemistä, vai parannetaanko kaikkiin sote-palveluihin pääsemistä. Tältä osin me olemme linjanneet, että sen lisäksi, että tarvitsee olla saatavilla paremmat mielenterveystalvaelut heti hoitotakuun tiukemmassa toteutumisessa, tarvitsee olla kaikki sote-palvelut paremmin saatavilla, eikä näiden vaivojen laatua, olipa se sitten polvivaivaa tai mielenvaivaa, tässä pitäisi lähteä erittelemään. Tämä on minusta iso, tärkeä askel, että ihmiset eivät leimaudu. Kaikkia koskisi sama hoitotakuu.

Edustaja on aivan oikeassa siinä, että yksi isoimpia kysymyksiä on se, että hoitotakuuta koskeva lainsäädäntö saadaan eduskunnan käsittelyyn, ja heti kun se on valmis, minä tuon sen tänne. Niin kuin tiedätte, tämä korona-aika on viivästyttänyt tämän lainsäädännön valmistelua. Helppoa ei tule olemaan siinä, [Puhemies koputtaa] että maailma muuttuu perustasolla niin, että mielenterveystalvaelut otetaan toimintalinjaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.